

Irakasleen arteko desberdintasunak fokaketa komunikatiboan

Beronika Azpillaga

Euskal Herriko Unibertsitatea
Hezkuntzarako Ikerkuntza eta Diagnosi Metodoen Saila
Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea

GAKO-HITZAK: Irakasleria. Programa. Hezkuntza ikerkuntza. Hizkuntza. Komunikazioa.

Ondorengo orrialdeetan irakaslearen pentsamendu eta jokabide pedagogikoari buruzko hausnarketa gauzatu nahi duen ikerketa baten deskribapen laburtua azaldu nahi da.

Lehen da bizi, ikerketa objektu den programaren oinarri teorikoak azaltzen dira. Fokaketa komunikatiboa, Brunerren formatuaren kontzeptua eta irakaslearen egiteko eta bere lana bizitzeko moduak elkartuko dituen azalpenak azaleratuko dira. Ondoren, ikerketaren atal empirikoaren berri emango da; ikerketaren helburuak, hipotesiak, eta ikerketaren diseinua; eta bukatzeko, emaitzak eta ondorioak.

1. SARRERA

Hocus eta Lotus («H&L») adin goiztiarrean dauden haurrei hizkuntza berriak irakasteko programa didaktiko bat da; beste edozein programa bezala oinarri teoriko batetaz eta praktikarako proposamen batetaz osatzen da.

«H&L» programaren oinarri teorikoan bi ildo biltzen dira: alde batetik hizkuntza berrien ikaskuntza argitzen saiatzen diren adierazpenak eta bestetik, lehen hizkuntzaren jabekuntza esplikatzen duten ikerketen ekarpenak; hain zuzen ere, eta azken hauekin lotuta, programaren zutabe teoriko funtsezkoena Bruneiren formatuaren kontzeptua baita da.

Aldi berean,»fokaketa komunikatzailean» kokatzen den programa bat litzateke eta ondorioz, irakasleak garrantzi handia hartzen du.

Hizkuntza berrien ikaskuntzaz jarduten duten teorioren klasifikazio klasikoak honako hiru multzotan antolatzen ditu teoriok (Larsen - Freeman; Long, 1994):

- a. Teoria natibistak: korrante honek hizkuntza berrien jabeak, giza-
zakiaren jatorrizko gaitasunari atxikitzen dio; eta, input ulerkorra
edo hizkuntzaren jabeakarako mekanismoa bezalako aportazio
sendoak bat datoz «H&L» programaren oinarriekin.
- b. Teoria ambientalistak: Hizkuntza berri bat inguruaren eraginez
ikasten dela defendatzen dute. «H&L» programak pertsonarteko el-
karrekintza bultzatzen duen edozein elementu sustagarri jasotzen
du.
- c. Teoria interakzionistak: Hauetan, hizkuntzaren jabeak giza el-
karrekintzaren bitartez ulertzen da. Teoria hauen artean, fokaketa
komunikatiboa korrantea aurkitzen dugu, eta pertsonarteko komu-
nikazioa dela hizkuntza berri baten jabeakarako euskarririk na-
gusiena dio; eta, hain zuzen ere, hementxe kokatzen da «H&L»
programa, hauxe baita da bere zutabe teorikorik tinkoena.

Aldi berean, lehen hizkuntzaren jabeak ildo beretik, hots, elkarre-
kintza komunikatibotik, ulertzen duten zenbait ekarpen ere aintzat hartuko
ditu, formatuaren kontzeptua, alegia.

2. FORMATUA

Ikaslearen ezagutza antolatuko duen egitura bati esaten zaio formatua;
izaera afektiboa du eta testuinguru jakin bati lotuta agertuko da esangura-
tsua bilakatuz; komunikazio intentzioei erantzuten dio eta hitz-
ekintzetan gauzatuaz, helduak ikaslearekin sustatu, aberastu eta estimulatu egingo du
(Bruner, 1986).

Modu honetara, hizkuntzaz jabetzeko lagungarria den sistema eraiki-
tzen da. Honako elementuak, besteak beste, uztartuko dira

1. Haurrentzako esanguratsua izango diren zenbait ezaugarri go-
raipatuak duen heldu bat
2. Gainera, keinuak eta onomatopeiak ordezkatzeko baliabide lexiko-
ak eta esaldizkoak sustatuko duena
3. Eskaera erraztuko duten mekanismoak bideratuaz
4. eta elkarrekin biziko diren mintuak sortuaz

«H&L» formatuan oinarritzen den programa denez gero, elementu
hauek kontutan hartuko ditu eta ikasgela barruan birstortzen saiatuko da.

Honetaz gain, fokaketa komunikatibodun programek hizkuntza jabe-
ak bere erabilpenarekin lotuko dute (Hymes, 1995). Beraz, komunika-
ziorako kompetentzia garatzea litzateke helburu nagusia eta ideia honek hi-

tzezko eta ez hitzezko adierazpenak barneratzen ditu, testuinguruko esanahiarekin batera. Horregatik komunikaziorako gaitasunak beste gaitasun batzuek osatzen dute, hala nola: soziolinguistikoa, diskurtsoa eratzekoarena, komunikazio estrategiak eta gaitasun gramatikala, alajaina.

Haurraren hizkuntzaren jabekuntzan helduak honekin daukan elkarrekintza jorratzen eta estimulatzen duen modu berean, irakasleak formatuaren gauzatzean ikasleekin daukan elkarrekintzaren bitartez irakatsiko du hizkuntza berria. Beraz, irakasleak hartzen duen indarra arras sendoa da.

Irakasleak input ulerkorra eta elkarbanatutako aditasuna mantendu behar ditu; beraz, hitzezko eta ez hitzezko hizkuntza zaindu beharrean aurkitzen da.

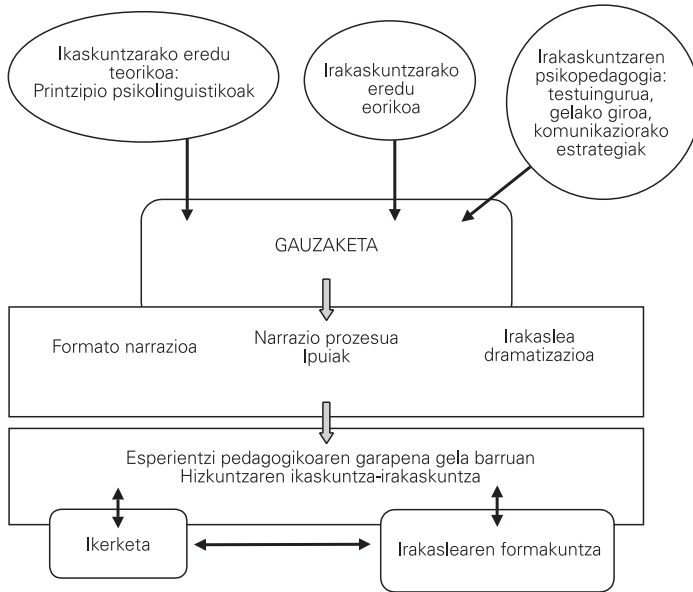
Ikerlari askoren ustez, irakaslearen adierazpena bi dimentsiotan ematen da (del Río, 1998): Intentionatuak diren prozedura psikopedagogikoak (edo gela barruan bideratuko duen didaktiko elementuen kudeaketa) eta bere komunikazio estiloa (edo espontaneoki gauzatzen den jokabide komunikatiboa).

Bi dimentsio hauek irakasleak daukan kontzeptualizazioaren lotuta agertzen zaizkigu, eta hau, aldi berean, irakaslearen bizipenak eta formazioarekin (Villar Angulo, 1990).

Baina, dagokigun programak biltzen dituen sustrai teoriko hauek eskolarako proposamen konkretuetan loratzen dira, bere egile nagusiak oinarri psikopedagogikoak honako hauek direla adieraziko du (Taeschener, 1993):

1. Harreman afektiboaren garantiza: bi zentzutan hartzen du afektibotasunak pisua; alde batetik, irakasleak ikasleekin daukan harremanaren garantiza, edo gelako giroa, eta bestetik, bere buruarekin irakasleak berak daukana, bereziki bere irakaskuntza lana betetzerakoan gertatutakoak.
2. Hizkuntza berria komunikatzeko bide bezala: Irakasleak ikasleekin komunikatzerakoan hizkuntza berria soilik erabiltzean datza. Erreferentziaren konkista baliabide paralinguistikoen bitartez lortzen baldin bada, ahozko hizkuntzak bigarren mailako garrantzia hartzen du eta ondorioz, beste hizkuntza batzuen erabilerak ez luke lekurik edukiko.
3. Testuingurua komunikazioaren bideratzaile: aurrez aipatutakoarekin lotuta, testuinguruak bereziki zaindu beharrean egongo da, zeren hortxe aurkitzen da esanahia.
4. Elkarbanatutako intentziona eta partehartzea: Komunikazioa landu daitekeen behar edo intentzio bati zor zaio. Parte hartzearen bitartez sustatu eta hedatu egiten da, beraz, parte hartze hau lantzea, formatuaren garapenaren bitartez hizkuntza berri bat irakasten dutenen gako indartsu bat izango da.

Teoria eta programaren aplikazioa elkaturik honako grafikoa aurkitzen dugu (Etxeberria Sagastume, 1997).

Hizkuntza berri baten irakaskuntzarako metodologia

Formatuen garapena honako ekintzen bitartez garatzen da.

1. Drama: Ikasleen bizipenak kontutan hartuta egindako antzerkitxoak dira. Bertan, egoera magikoa eta grinatiak sortzen saiatzen da; irakasleak aurkeztu egiten ditu, baina ikasleak, parte hartuaz, lotu, asmatu eta dedukzioak egingo ditu. Irakaslearen aurkezpen honetan, keinuak, aurpegiko espresioak eta ahotsak sekulako garrantzia hartuko dute.
Irakaslea ikasleen partehartzea lortzen saiatzen da, keinuen eta hitzen errepikapena eskatuaz, hauek ekintzen esanahia barneratu dezaten. Ipuin hauen eduki linguistikoek programaren inputa osatzen dute.
Drama ekintzarik garrantzitsuena da, beste ekintza guztiek antzerki hauetan aurkezten diren edukiak indartuko dituzte.
2. Ekintza osagarriak. Ekintza osagarrietan antzerkietako eduki linguistikoa errepikatzen da, adibidez:
  - a. Mini-musikalak. Antzerkietako eduki linguistikoak musikarekin lagunduta agertuko dira. Helburu nagusia eduki hauen memori-zazioa da.
  - b. Ipuin marraztuak. Antzerkietako pasarte garrantzitsuenak marrazkietan adierazita agertzen dira, modu honetara ipuinaren kontaketa errazten da.

3. Ordezko ekintzak. Programa barnean deskribatuta agertzen ez diren beste ekintza batzuei esango zaie.

Bestalde, irakaslearen formakuntzari buruz honakoak lantzean oinarritzen da:

- a. Erakutsi beharreko hizkuntzaren hobekuntza.
- b. Antzerkiak egiteko trebetasunetan (mimika, ahotsa, e.a.)
- c. Programaren osaketan partehartze aktiboan
- d. Programaren oinarri teorikoen ulermenean

3. IKERKETAREN ATAL ENPIRIKOA

Ikerketa enpirikoaren testuingurua nazioarteko proiektu batetan islatzen da, hain zuzen ere «European Project to Teaching a Second Language to Children» izenekoa.

Gaiaren aitzindariak (Artigal, 1983) Bolzanoko eskola batetan formatuaren garapenaren bidezko irakaskuntzaz esperimentatzen dute, eta begibistako emaitza onetaz jabetuaz, testuinguru berrietara programa hedatzea erabaki zuten.

Modu honetara sortzen da aipatutako Nazioarteko Proiektua, bertan parte hartuko dute Erromako, La Sapienza Unibertsitateko ikerlariak (Proiektuaren koordinazio lanekin), Amsterdameko Pedagogia Institututik, Birminghameko Hezkuntza Eskolakoek eta baita ere Euskal Herriko Unibertsitateko ikerlariak.

Proiektuak bi helburu nagusi zituen (Arzamendi, eta beste batzuk, 1996):

1. kultura desberdinetako eskenatokietan hizkuntza berriak irakasteko metodologia jakin bat probatzea hizkuntzen irakaskuntza hobetuaz.
2. Datu base bat sortzea, non ikasgelan ematen den elkarrekintzari eta aspektu psikopedagogiko eta pedagogikoei buruzko datuak bilduko diren.

Parte hartu zuten erakunde guztien izenak eman ez arren, aipagarria da Europako esparruan kokaturiko Liguon onartua izan zela.

Garatu zen ebaluaketa ikerketan emaitza positiboak jaso ziren eta datu base bat eratu zen zeinetan bideo grabaketak eta transkribaketak jaso ziren.

3.1. Ikerketaren helburuak

Helburu orokorra

Formatuaren kontzeptuan oinarritutako «H&L» programaren aplikazioan zenbait desberdintasun deskribatu eta ikasleen ikaskuntzekin harremanik duen ikusi.

Helburu espezifikoak

- Ikasgela desberdinetako ikasleek jabetutako trebetasun linguistikoaren arteko diferentziak ezagutu.
- Desberdintasun hauek irakasleak gauzatzen duen programaren aplikazioarekin lotuta dauden aztertu.
- Irakasleek «H&L» programa aplikatzerakoan gauzatzen dituzten desberdintasunak miatu.
- Desberdintasun hauen eta ikasleen lorpenen arteko harremanak arakatu.
- «H&L» programa aplikatzerakoan irakasleek ikasleekin agertzen duten jokabide komunikatiboa aztertzea.

3.2. Hipotesiak

1. Desberdintasunak daude ikasgela desberdinetako ikasleriaren artean jabetutako trebetasun linguistikoetan.
2. Desberdintasun hauek trebetasun linguistikoetan, irakaslearen programaren aplikazioarekin daude lotuta, eta ez beste ezaugarri batzuekin.
3. Irakaslearen «H&L» programaren ulertzeko eta aplikatzeko moduan joera desberdinak daude.
4. Gerturagoko programaren ulermen eta aplikazioak emaitza hobea goak lortzen ditu ikasleen apendizaietan.
5. Komunikazioa erraztuko duen jokabide didaktikoak pertsonarteko harremanean ere komunikazioa erraztuko du.

3.3. Ikerketaren diseinua

Mendeko aldagaia eta askeen arteko harremana ikertzen dugunez gero, esan dezakegu korrelaziozko diseinua duen ikerketa baten aurrean aurkitzen garela. *Ex post facto* ikerketa dela ere esan dezakegu, zeren ikerlariak aldagaien arteko harremana estimatzeko balioen estimuak egingo ditu; gainera, kasuen ikerketa dela ere esan dezakegu programa kasutzat jotzen dugularik eta taldeen artekoa ikasgela bakoitzak talde bat osatzen duelarik, beraien artean konparatzen direlako.

3.4. Aztertutako aldagaiak

Mendeko aldagaia: Hizkuntza berrian ikusitako trebezi linguistikoak; hain zuzen ere, ahozko adierazpena eta ulermena.

Aldagai askeak: Irakasleen jokabide didaktikoa, irakasleek programa-
rekiko duten kontzeptualizazioa eta programa aplikatzerakoan adierazten
duten komunikatzeko era.

Aldagai partehartzaileak: Ikasleen familien inguru soziokulturala eta ikasleen gaitasun intelektualak aztertu dira.

1. Taula

Informazio bilketa

Aztertutako aldagaia	Bilketa	Aldagai tipoa
Ingeleseko trebetasun linguistikoa	Espresio froga Ulermen froga	Mendeko aldagaia
Irakasleen jokabide didaktikoa: ekintza mota, iraupena eta maiztasuna, taldearen antolaketa, eskakizunen zailtasun maila, rolen banaketa. Programaren kontzeptualizazioa: programaren oinarrien ezagutza eta gauzatzea eta ebaluaketarekiko bizipenak. Jokabide komunikatiboa: hitz egiteko txandak, begiradaren fokaketa, testuinguruketa, arrakasta komunikatiboa.	Bideo grabaketak, transkribaketak eta analisisia Irakasleei elkarrizketak, transkribaketak eta analisisiak Datu bilketaren egunkaria Bideo grabaketan transkribaketan analisisia	Aldagai askeak
Familien inguru sozioafektiboa: ama eta aitaren lanbidea eta ikasketak, ingelesarekin duten harremana, beste hizkuntzen erabilera, ikastetxearekiko eta programarekiko jarrera. Ikasleen gaitasun intelektualak	Familientzako galdekizunak J.C. Raven froga	Aldagai partehartzaileak

3.5. Lagina

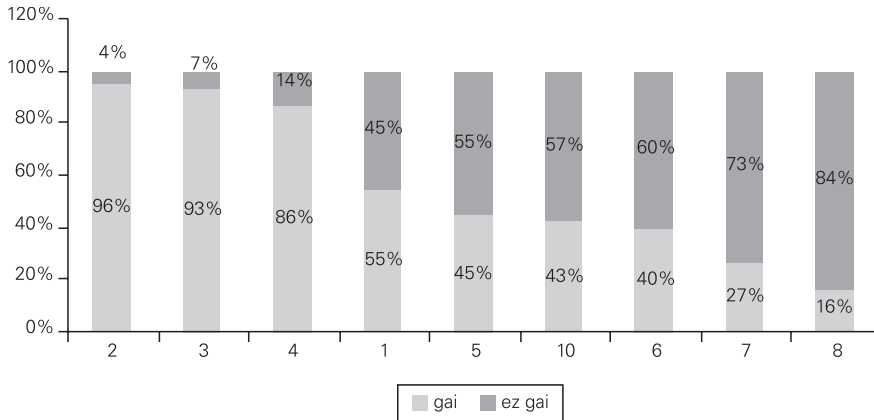
Ikastoletako Lehen Hezkuntzako 10 ikasgela eta hauen 10 irakaslek osatzen dute. Zehazki, 214 haur eta 10 irakasle. Denak elebidunak ingelesez atzerriko hizkuntza legez ikasten.

4. EMAITZAK

Behin datuen analisisiak egin ondoren, honako emaitzak aurkitu dira.

1. Desberdintasunak daude ikasgela artean ikasleek ingelesez jabetuta-ko trebezia linguistikoetan.

Narraziorako gaitasunean aldea dago talde batzuetatik besteetara.

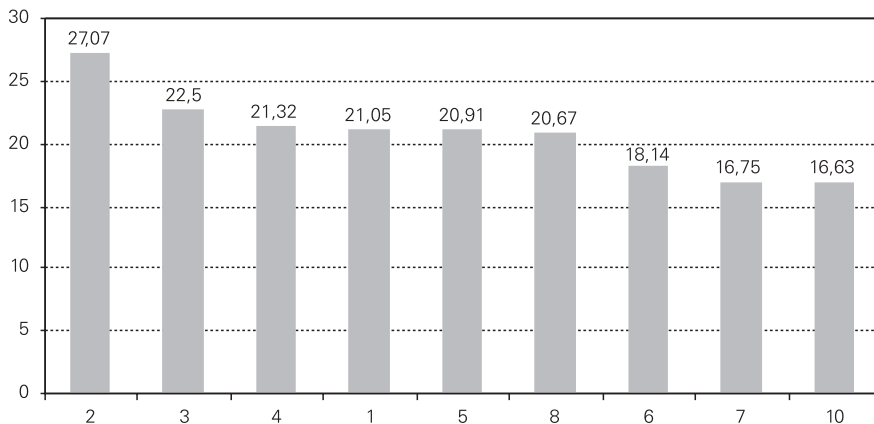
1. Irudia

Narratzeko gai diren ikasleen portzentajeak ikasgela bakoitzean

Gainera, desberdintasun hauek mantendu egiten dira sintaktikoki egituratzeko gaitasunean ere; hots, gehiagok narratzen duten taldeetan gehiagok adierazten du egituraketa konplexuagoak eta osoagoak sortzeko gaitasuna.

Beste hainbeste gertatuko da lexikoan edo hitz desberdinak erabiltzeko gaitasunean.

Eta lortutako ingelesez egiteko trebetasunen azterketaren azken aldagaian, hau da, ulermenean berriz, orain artekoak errepikatu egingo dira.

2. Irudia

Ikasgela bakoitzak ulermenean lortutako batezbestekoak

2. Lehengo hipotesiari erantzuteko azaltzen diren emaitzak, hau da, ingelesezko jabeakuntzan taldeen arteko desberdintasunak, ez daude ikasleentzako familien inguru soziokulturalari edo beraien gaitasun intelektualei lotuta.

Korrelazioak, bariantea analisiak eta kontinentzi taulak kalkulatu ondoren, mendeko aldagaia eta independenteengan, emaitzak adierazten digute ezin dugula taldeak berdinak direnik esan; baina aldi berean esan dezakegu islatzen diren desberdintasunak ingeles ikaskuntzan ez dutela loturarik inguruko desberdintasun horiekin.

Beste alde batetik, eta irakasleak programa aplikatzerakoan gauzatzen dituen desberdintasunei buruzko emaitzei buruz zera esan dezakegu:

3. Desberdintasunak daudela irakasleen artean «H&L» programaren kontzeptualizazioan eta aplikatzeko moduan.

Hiru joera aurkitu ditugu eta honela deitu diegu:

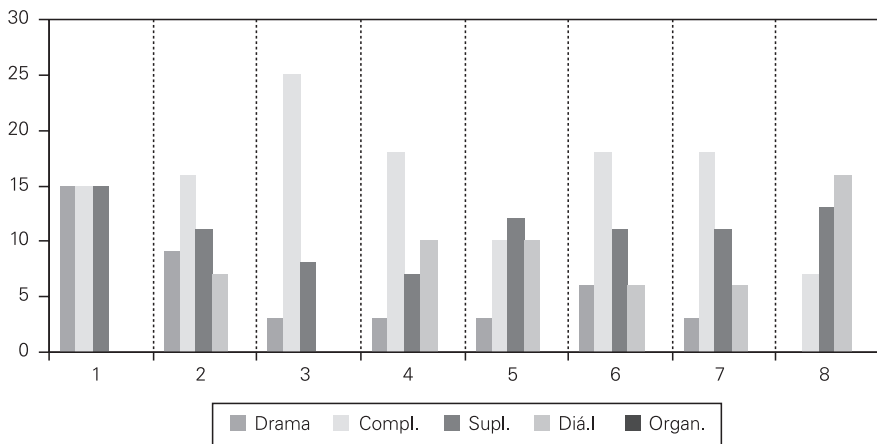
a. Input ulerkorra baloratzea.

Joera honetan programak proposatzen duen diseinua eredu bezala hartzen da, eta ez da ia aldaketarik egiten bi kursoetan zehar, baka-rik eduki linguistikoak aldatzen dira. Denboraren kontrola eta erre-pikapena dira nagusi eta ez dira ikasleentzako produkzioak errazten.

Joera honetako irakasleek emaitza ertainak lortu dituzte.

b. Komunikazioaren esanahia indartuz.

Programaren aplikazioan irakasle hauek komunikazioa indartze-ko joera erakuste dute. Irakasle hauen pentsamendua gehiago hurbiltzen da programaren oinarri teorikoetara, hau da formatua-ren kontzeptura. Mezuaren transmisioak eduki linguistikoaren gai-

3. Irudia

2 Irakaslearen aplikazioaren saioren diseinua

netik garrantzia hartzen du, horregatik gelako giroa bereziki zaintzen da.

Ikasle hauek emaitza altuak lortu dituzte.

c. Formatotik urrutiago.

Elementu linguistikoek hartzen dute lehentasuna eta ez da ageri beste mota batzuetako baliabideen kontzientziarik.

Sarri, irakasle hauen bizipenen hitzezko adierazpenetan segurtasun eza sentimenduak, ondoeza eta sinesgarritasun eza azaltzen dira.

Komunikazioa indartzen duten ariketak gutxiago dira; hau da: dramak eta ariketa osagarriak gutxiagotan agertzen dira eta gertaera espontaneoak diziplinarekin edo antolaketarekin lotzen dira.

Talde hauetako ikasleek emaitza baxuak atera dituzte.

4. Programaren oinarrietara gehiago hurbiltzen den joera jarraitzen duten ikasleek emaitza hobekoak lortzen dituzte.

Aurretik aipatutako joerak eta aprendizaietan desberdintasunak lotzen baldin baditugu, zera topatzen dugu:

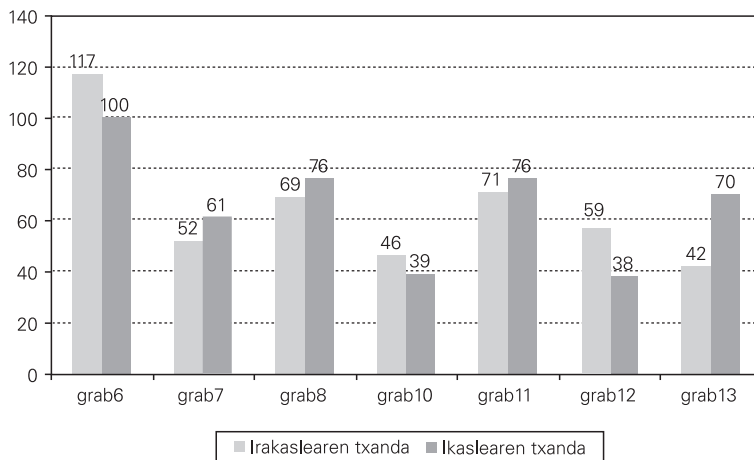
2. Taula

Ikasgela bakoitzean lortutako emaitzak eta jokabide didaktiko joerak

Jokabidea	Irakaslea	Emaitzak
<i>Input ulerkorra baloratzea.</i>	1	Ertaina
Komunikazioaren esanahia indartuz	2	Altua
	3	Altua
	4	Altua
	6	Ertaina
Formatotik urrutiago	7	Ertaina
	10	Baxua
	8	Baxua

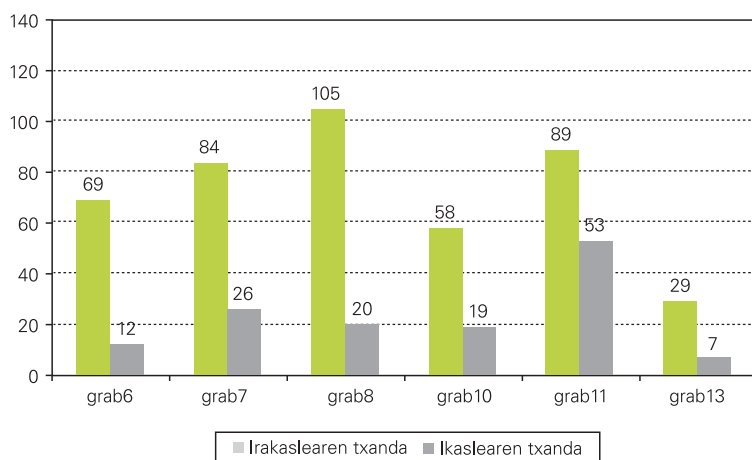
5. Irakasleen komunikatzeko moduen arteko desberdintasunak aztertzeke bi irakasleen jokabidea analizatu da. Hau da, emaitza hobereena lortu duenak (2) eta emaitza baxuena lortu duena (10) edo programa gehien hurbildu dena eta urrutien geratzen dena. Hona hemen emaitzak:

- a. Bi irakasleek egiten duten hitz egiteko txandaren banaketan 2 irakasleak askoz gehiagotan ematen die ikasleei txanda 10 irakasleak baino.

4. Irudia

2 irakaslearen hitz egiteko txandaren banaketa ikasleen artean drama egiterakoan

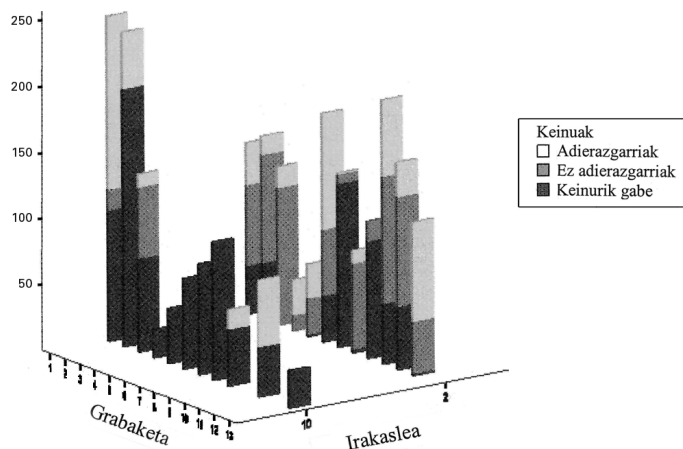

5. Irudia

10 irakaslearen hitz egiteko txandaren banaketa ikasleen artean drama egiterakoan

- b. 2 irakasleak adierazten duen testuingurutzean komunikazioa erraztuko dituen baliabide gehiago adierazten ditu. Begirada banakakoari gehiagotan fokatzen du.
- c. Gainera, erabiltzen dituen ahots doinuak askoz grinatiagoak dira.

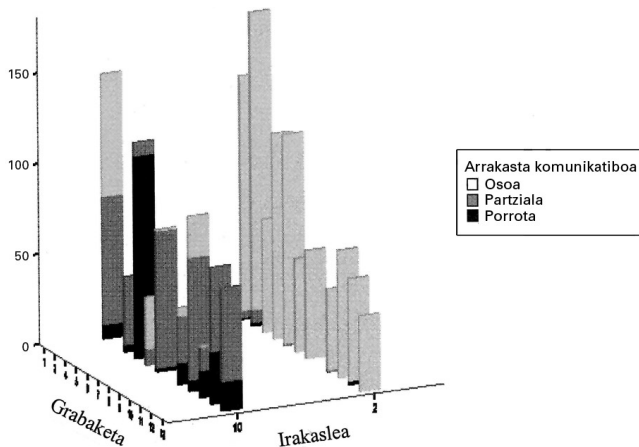
d. Eta bere hitzeko jokabideak keinuz lagunduta azaltzen dira, horietatik keinu asko enfasiaren adierazgarriak direlarik.

6. Irudia

Ekintza osagarrietan 2 irakasleak eta 10 irakasleak egindako keinuak

e. Aldi berean, 2 irakasleak lortzen duen komunikazio arrakasta askoz handiagoa da.

7. Irudia

Drama egiterakoan 2 irakasleak eta 10 irakasleak lortzen duten komunikazio arrakasta

5. KONKLUSIOAK

Lehenik eta behin esan dezakegu programen bidezko esku-hartzea baliagarria den modu bat bezala azaltzen dela atzerriko hizkuntzak irakasteko, guk aztertu duguna programa bat izan baita.

Gainera, programa hau, ez da edozein modutakoa izan, bereziki formatuaren kontzeptuan oinarritzen dena baizik, eta ikerketaren emaitzen hausnarketak, tankera honetako programak, gela barruan ikaslearentzako eza-gunak diren egoerak adierazteko eta ulertzeko moduak errazten dituela pentsatzera eramaten gaitu. Edo beste modu batetara esanda, efikazia adierazten du, neurri desberdinetan bada ere, hizkuntza berri baten ikaskuntzarako.

Besteak beste, programan honen aplikazioak edo bere gain dakarren lan egiteko moduak, hizkuntza berriarekiko pertzepzio positiboak bideratzen ditu ikaslearengan. Lagina osatzen zuten haur guztiek ongi pasatzen zutela eta asko ikasten zutela berbalizatu zuten.

Ikasleen hizkuntza berriaren jabeakuntzaren analisisian narratiborako gaitasun handiagoak, egituraketa, hiztegia eta ulermen aberatsagoa dakarrela ikusi dugu. Honek, berriz ere, hizkuntzaren jabeakuntzaren ezaugarri bateagarria edo osotasunezkoa adierazten digularik.

Hala ere, ikusi dugu irakaslearen programa aplikatzeko moduak, ikaslearen ikaskuntzan eragina du. Taldean konparagarritasuna gorde delarik eta irakaslearen aplikazioak bereizten zituelarik, taldeen arteko desberdintasuna nabaria izan delako, batzuetan esanguratsua. Honek esan nahi du irakasleek modu desberdinak adierazten dituztela programa aplikatzerakoan, eta gure azterketaren arabera, egiteko modu desberdin hauek irakaslearen pentsamendurekin, bizipenekin eta formazioarekin lotuta dago. Irakaslearen pentsamendua programaren oinarriak hobeto ulertzera hurbildu denean, bere bizipena positiboagoa eta jarrera kritikagoa agertu duenean eta teoria eta antzezlanerako gaitasunak aberatsagoak izan direnean, orduan, ikasleen ikaskuntza handiagoa dela ikusi dugu.

Horretaz gain, berebiziko garrantzia hartu du ikasle irakaslearen arteko elkarrekin burutzen den afektibotasunak. Horregatik, ikasleekin harreman hobea mantentzen duten ikasleek emaitza hobea lortzen dituzte.

Ildo honetatik jarraituta datorkigun beste ondorio bat zera litzateke: ezaugarri hauek landu ahal izateko irakasle hauen formazioan garrantzitsua da teoria, praktika eta norbere gauzatzearen kontzientzia hartzea.

Eta aldi berean, programaren elaborazioan eta sorkuntzan irakaslearen parte-hartzea oso garrantzitsua dela eta aldi berean sormen lan honetan programaren aplikazioa ikasleen produkzioa barneratuko duen ekintzen arabera antolatu beharko dela.

Jasotze-data: 2005-11-13

Onartze-data: 2005-12-16

Hocus and Lotus («H&L») is a didactic programme for teaching new languages to children aged between 4 and 10. This study analyses the differences in the programme application by teachers from 10 ikastolas (Basque schools) located in the provinces of Guipúzcoa and Vizcaya. Programme application is mainly studied in two dimensions: one, the teacher's conscious didactic actuation; this refers to handling the different classic didactic elements, (such as the type of activities carried out, the frequency and the duration, sequencing, group organisation, and the degree of request difficulty) and two, the spontaneous interpersonal communicative behaviour (meaning sharing out turns to speak, focussing their gaze, tone of voice and gestures). Furthermore, it attempts to investigate the thinking of these teachers and their possible relationship with the different trends which have been observed. It also checks that these differences in programme application are related to the learning acquired by the students.

Keywords: Programme. Educational Research. Language. Communication.

Hocus y Lotus («H&L») es un programa didáctico de enseñanza de lenguas nuevas para niños de 4 a 10 años. En el presente estudio se analizan las diferencias en la aplicación del programa por enseñantes de 10 ikastolas situadas en las provincias de Guipúzcoa y Vizcaya. La aplicación del programa es estudiada, principalmente, en dos dimensiones: una, la actuación didáctica consciente del enseñante; se refiere al manejo de los diferentes elementos didácticos clásicos, (tales como el tipo de las actividades realizadas, la frecuencia y la duración, la secuenciación, la organización del grupo, y el grado de dificultad de las peticiones) y dos, la conducta comunicativa interpersonal espontánea (o el reparto de turnos verbales, el enfoque de la mirada, el tono de voz, y los gestos). Además, se trata de indagar el pensamiento de estos enseñantes y su posible relación con las diferentes tendencias observadas. Así mismo, se comprueba que estas diferencias en la aplicación del programa tienen relación con los aprendizajes adquiridos por los alumnos.

Palabras clave: Profesorado. Programa. Investigación Educativa. Lengua. Comunicación.

Hocus y Lotus («H&L») est un logiciel didactique d'enseignement de langues étrangères pour les enfants de 4 à 10 ans. Dans cette étude seront analysées les différences d'application du logiciel par les enseignants de 10 ikastolas situées dans les provinces de Guipúzcoa et

Vizcaya. L'application du logiciel est analysée, principalement, depuis deux points de vue: premièrement, l'action didactique consciente de l'enseignant; on fait ici référence à la manipulation des divers éléments didactiques classiques (comme le type d'activités menées à bien, la fréquence et la durée, le découpage en séquences, l'organisation du groupe et le niveau de difficulté des demandes) et deuxièmement, la démarche de communication interpersonnelle spontanée (ou la répartition des tours de parole, la tenue du regard, le ton de la voix et les gestes). Il s'agit de plus d'enquêter sur la pensée de ces enseignants et leur éventuelle relation par rapport aux différentes tendances observées. De même on vérifie que ces différences au niveau de l'application du programme sont liées aux apprentissages acquis par les élèves.

Mots clé: Programme. Recherche en éducation. Langue. Communication.

BIBLIOGRAFIA

- ARTIGAL, J.M. (1983) «Introducción del Inglés - segunda o tercera lengua - en la Educación Infantil» in *Rosa Sensat. Enseñar y aprender una lengua extranjera en el 2.º ciclo de la Educación Infantil*, 6, 71-82.
- ARZAMENDI, J.; ETXEBERRIA SAGASTUME, F.; LINDSAY, D.; GARAGORRI, X.; AZPILLAGA, B. (1996) «Proyecto europeo para enseñar lenguas segundas o extranjeras a niños y niñas» in *Rosa Sensat. Enseñar y aprender una segunda lengua extranjera en el 2.º ciclo de Educación Infantil*, 6, 59-70.
- AZPILLAGA, B.; ARZAMENDI, J.; ETXEBERRIA SAGASTUME, F.; GARAGORRI, X.; LINDSAY, D.; JOARISTI, L. (2001) «Preliminary findings of a format based foreign language teaching method for school children in the Basque Country», *Applied Psycholinguistic*, 22, 35-44.
- BRUNER, J.S. (1986) *El habla del niño*. Barcelona: Paidós.
- DEL RÍO, M.J. (1998) *Psicopedagogía del lenguaje oral*. Barcelona: ICE/Horsori.
- ETXEBERRIA SAGASTUME, F. (1997) «Perspectivas de la investigación psicopedagógica. La dimensión lingüística». *Revista de Investigación Educativa*, 15.2, 273-300.
- HYMES, D. H.: (1995) «Acerca de la competencia comunicativa», in LLOBERA, M., *Competencia Comunicativa: Documentos básicos en la enseñanza de lenguas extranjeras*. Madrid: Edelsa.
- TAESHNER, T. (1993) «Insegnare con il format», *Educazione al linguaggio. 1*, 15-20.
- VILLAR ANGULO, L. M.; (1990): *El profesor como profesional: formación y desarrollo personal*. Granada: Universidad de Granada.